

1^ο ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΣΤΑ ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΤΗΣ Α' ΛΥΚΕΙΟΥ

Α' Κείμενο

Ακούσας ταῦτα ὁ Θηραμένης, ἀνεπήδησεν ἐπὶ τὴν ἐστίαν καὶ εἶπεν: «Ἐγὼ δ' ἔφη, ὦ ἄνδρες, ἰκευεύω τὰ πάντων ἐννομώτατα, μὴ ἐπὶ Κριτία εἶναι ἐξαλείφειν μήτε ἐμέ μήτε ὑμῶν ὃν ἂν βούληται, ἀλλ' ὄνπερ νόμον οὗτοι ἔγραψαν περὶ τῶν ἐν τῷ καταλόγῳ κατὰ τοῦτον καὶ ὑμῖν καὶ ἐμοὶ τὴν κρίσιν εἶναι.

Καὶ τοῦτο μὲν, ἔφη, μά τούς θεούς οὐκ ἄγνοῶ, ὅτι οὐδέν μοι ἀρκέσει ὄδε ὁ βωμός, ἀλλὰ βούλομαι καὶ τοῦτο ἐπιδειῖξαι, ὅτι οὗτοι, οὐ μόνον εἰσὶ περὶ ἀνθρώπους ἀδικώτατοι, ἀλλὰ καὶ περὶ θεούς ἀσεβέστατοι. Ὑμῶν μέντοι, ἔφη, ὦ ἄνδρες καλοὶ καγαθοί, θαυμάζω, εἰ μὴ βοηθήσετε ὑμῖν αὐτοῖς, καὶ ταῦτα γιγνώσκοντες ὅτι οὐδέν τό ἐμόν ὄνομα εὐεξαλειπτότερον ἢ τό ὑμῶν ἐκάστου»

Ἐκ δέ τούτου ἐκέλευσε μὲν ὁ τῶν τριάκοντα κῆρυξ τούς ἔνδεκα ἐπὶ τὸν Θηραμένην· ἐκεῖνοι δέ εἰσελθόντες σὺν τοῖς ὑπηρέταις, ἡγουμένου αὐτῶν Σατύρου τοῦ θραυστάτου τε καὶ ἀναιδεστάτου, εἶπε μὲν ὁ Κριτίας: «Παραδίδομεν ὑμῖν, ἔφη, Θηραμένην τουτονὶ κατακεκριμένον κατὰ τὸν νόμον. Ὑμεῖς δέ λαβόντες καὶ ἀπαγαγόντες [οἱ ἔνδεκα] οὐ δεῖ τὰ ἐκ τούτων πράττετε.

Παρατηρήσεις:

1. Να μεταφράσετε στη νέα ελληνική το χωρίο «Ἀκούσας... ἀσεβέστατοι».

Μονάδες 30

2. Να δικαιολογήσετε την πεποίθηση του Θηραμένη «οὐδέν τό ἐμόν ὄνομα εὐεξαλειπτότερον ἢ τό ὑμῶν ἐκάστου».

Μονάδες 15

3. Η καταδίκη του Θηραμένη σε θάνατο ἦταν σύμφωνη με τον νόμο, ὅπως πίστευε ο Κριτίας; Να δικαιολογήσετε την απάντησή σας.

Μονάδες 15

4. Ποιες προσωπικότητες ήταν τα πρότυπα του Ξενοφώντα και ποια προσόντα τους θαύμαζε.

Μονάδες 10

5.α.

Ενικός	Πληθυντικός
	ὦ ἄνδρες
καταλόγω	
κρίσιν	
τουῦτο	
	ὑμῖν
κῆρυξ	

β. Να αντικαταστήσετε εγκλιτικά τους παρακάτω σηματικούς τύπους:

Οριστική	Υποτακτική	Ευκτική	Προστακτική
εἶπεν			
ἔγραψαν			
	βούληται		

Να κλιθεῖ η οριστική και η προστακτική Ενεστώτα: ἄγνοῶ.

γ. ἀδικώτατοι, ἀσεβέστατοι, θρασύτατοι: Τα επίθετα να γραφούν στους υπόλοιπους βαθμούς.

Μονάδες 10

6. Να αναγνωρίσετε συντακτικά τους παρακάτω όρους:

i. ἀκούσας: είναι..... μετοχή

ii. ἐπιδείξαι: είναι.....στο βούλομαι

iii. ἀδικώτατοι: είναι.....στο οὔτοι

iv. σὺν τοῖς ὑπηρέταις: είναι εμπρόθετος προσδιορισμός που δηλώνει.....

v. Σατύρου: είναι.....στη μτχ ἡγουμένου.

Μονάδες 10

7. Να γράψετε δύο λέξεις της νέας ελληνικής ομόρριζες (ουσιαστικά ή επίθετα) με καθεμία από τις ακόλουθες της αρχαίας:

Αρχαία ελληνική	Ομορρ. νέας ελληνικής(1)	Ομορρ. νέας ελληνικής(2)
ἀκούσας		
βούληται		
νόμον		
θεούς		
θαυμάζω		

Μονάδες 10

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

1. Όταν ο Θηραμένης άκουσε αυτά, αναπήδησε στο βωμό και είπε: «Εγώ, είπε, άνδρες, σας υποβάλλω την πιο νόμιμη παρακλήση απ' όλες, να μην έχει δηλαδή ο Κριτίας το δικαίωμα να διαγοάφει μήτε εμένα μήτε όποιον από σας θέλει, αλλά σύμφωνα με το νομο, τον οποίο ακριβώς αυτοί συνέταξαν γι' αυτούς που περιλαμβάνονται στον κατάλογο, σύμφωνα με αυτόν και εσείς και εγώ να δοκιμαζόμαστε. Και δεν αγνωώ αυτό, μα τους θεούς, είπε, ότι δηλαδή καθόλου δεν θα με βοηθήσει αυτός εδώ ο βωμός, αλλά θέλω να σας αποδείξω και το εξής, ότι δηλαδή αυτοί είναι όχι μόνο πολύ άδικοι απέναντι στους ανθρώπους, αλλά και πολύ ασεβείς απέναντι στους θεούς.

2. Ο Θηραμένης εκφράζει την πεποίθηση ότι το δικό του όνομα δε διαγράφεται καθόλου πιο εύκολα από τον κατάλογο των τρισχιλίων απ' ότι το όνομα του καθενός από τους βουλευτές. Είναι σαφές ότι ο Θηραμένης προσπαθεί να προειδοποιήσει τους Βουλευτές, καθώς τους βλέπει απαθείς και αυγκίνητους μπροστά στο προσωπικό του δράμα. Υποστηρίζει λοιπόν, πως η αδιαφορία που επιδεικνύουν μπροστά σε μια τόσο ωμή καταπάτηση και του νόμου και του ασύλου θα στραφεί σύντομα και ενάντια στους ίδιους, καθώς σίγουρα κάποιοι απ' αυτούς θα έχουν την ίδια τύχη με το Θηραμένη. Στο εξής εύκολα θα μπορούσε να εξαλειφθεί το όνομα οποιουδήποτε και να θανατωθεί με εντολή των τριάκοντα, χωρίς την πολυτέλεια έστω και της «στημένης» δίκης. Εύλογα, λοιπόν, ο Θηραμένης απορεί που δε βοηθάνε οι ίδιοι οι δικαστές τον εαυτό τους. Αξίζει τέλος, να

επισημανθεί ότι ο Θηραμένης δεν ήταν ένας απλός υποστηρικτής των τριάκοντα, αλλά βασικό στέλεχος και πρωταγωνιστής της τυραννίας, γεγονός που ενισχύει ακόμα περισσότερο το συλλογισμό του.

3. Αμέσως μετά τη σύλληψη του Θηραμένη από τους Ένδεκα ο Κριτίας θέλοντας να προσδώσει κύρος και καθολική ισχύ στην απόφασή του μιλάει στο α' πληθυντικό (παραδίδομεν) και χρησιμοποιεί το δεοντολογικό ρήμα (δει) προκειμένου να τονίσει τη σύμφωνη με το νόμο καταδίκη του Θηραμένη. Η πραγματικότητα όμως, ήταν εντελώς διαφορετική, καθώς αποδεικνύεται ότι οι τύραννοι δεν τηρούν ούτε τους νόμους που ψήφισαν οι ίδιοι. Καταλύεται κάθε έννοια νομιμότητας και ο νόμος γίνεται παιχνίδι ή «εγχειρίδιον» στα χέρια του ισχυρού της στιγμής.

Η διαγραφή του Θηραμένη από τον κατάλογο τριακλίων αποτελεί τη μέγιστη πράξη αυθαιρεσίας από τον Κριτία, καθώς έτσι καταδικάζει σε θάνατο το Θηραμένη χωρίς όμως τη γνωμοδότηση του αρμόδιου οργάνου, της Βουλής. Ο Κριτίας έχοντας τρομοκρατήσει τους δικαστές, περιορίζει το ρόλο τους σε καθαρά τυπικό επίπεδο και δημιουργεί στην ουσία μια προκατασκευασμένη και σκηνοθετημένη δίκη, μια δίκη-παρωδία, όπου η απόφαση αντίκειται στο νόμο και στη δικαιοσύνη.

4. Σχολικό βιβλίο, σελίδα 30: 2. Το έργο του-ενδιαφέροντα και ιδέες: «Δυο ιστορικές μορφές...συμπεριφοράς του.»

5.α) ὦ ἄνερ, καταλόγοις, κρίσεις, ταῦτα, σοί/σοι, κήρυκες.

β) εἶπεν-εἶπη-εἶποι-εἶπέτω

ἔγραψαν-γράψωσι-γράψαιεν/-ειαν-γραψάντων/-άτωσαν

βούλεται-βούληται-βούλοιτο-βουλέσθω

ἀγνοῶ ἀγνόει

ἀγνοεῖς ἀγνοεῖτω

ἀγνοεῖ ἀγνοεῖτε

ἀγνοοῦμεν ἀγνοοῦντων/-εἴτωσαν

ἀγνοεῖτε

ἀγνοοῦσι(ν)

γ) άδικοι-άδικώτεροι-άδικώτατοι
άσεβεις-άσεβέστεροι-άσεβέστατοι
θρασέος-θραсуτέρου-θραсуτάτου

6. άκουσας: είναι χρονική μετοχή συνημμένη στο υποκείμενο στου ρήματος
Θηραμένης

έπιδειξει: είναι τελικό απαρέμφατο αντικείμενο στο ρήμα βούλομαι

άδικώτατοι: είναι κατηγορούμενο στο οὔτοι

σύν τοῖς ύπηρέταις: είναι εμπρόθετος προσδιορισμός όπου δηλώνει
συνοδεία στο εισελθόντες

Σατύρου: είναι υποκείμενο στην απόλυτη μτχ ήγουμένου.

7. ακοή, άκουσμα

βούληση, αβουλία

νομικός, νομοθέτης

θειικός, θείος

θαυμάσιος, θαύμα

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ "ΟΜΟΚΕΝΤΡΟ" ΦΛΩΡΟΠΟΛΕΩΣ